

ปีที่ 27 ฉบับที่ 9234 วันศุกร์ที่ 3 มกราคม พ.ศ. 2557 หน้า 7

'วัคซีนไทย'นับหนึ่ง

กว่าสิบปีของ "องค์การเภสัชกรรม - เมอร์ริออร์ชีววัตถุ" (จีพีโอ-เอ็มบีพี) โรงงานผลิตวัคซีนแห่งแรกในไทย กับภารกิจการผลิตและจำหน่ายวัคซีนป้องกันโรคในคน จากจุดเริ่มต้นเปรียบเสมือนห้องเรียนแห่งการเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีวัคซีน เตรียมพร้อมขั้นสู่ศูนย์กลางวัคซีนของภูมิภาคอาเซียน

จุดกำเนิดของจีพีโอ-เอ็มบีพีไม่ใช่การลงทุนของภาคเอกชน แต่เกิดขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรีในปี 2539 ตามการเสนอขององค์การเภสัชกรรม ที่ต้องการให้ไทยมีศักยภาพที่จะพึ่งพาตนเองมากขึ้นในเรื่องของยาและวัคซีน ด้วยการจัดตั้งโรงงานผลิตและจำหน่าย ณ นิคมอุตสาหกรรมเกตเวย์ซิตี้ จ.ฉะเชิงเทรา ด้วยทุนจดทะเบียนทั้งสิ้น 300 ล้านบาท ประกอบด้วยผู้ถือหุ้น 3 ราย ได้แก่ องค์การเภสัชกรรมและบริษัท ซาโนที่ปาสเตอร์ จำกัด ร่วมลงทุนเท่ากันรายละ 147 ล้านบาท และสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ 6 ล้านบาท

ฯย้อนจากปลายน้ำสู่ต้นน้ำ

ทิศทางของโรงงานผลิตวัคซีนของจีพีโอ-เอ็มบีพีมุ่งเน้นการผลิตวัคซีนเอง เริ่มต้นจากการผลิตแบบปลายน้ำ คือการผลิตและบรรจุ สุภาษิตผลิตต้นน้ำ คือสามารถผลิตแอนติเจน ที่เป็นสารสำคัญในการออกฤทธิ์ของวัคซีนได้ โดยไม่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศ ซึ่งศักยภาพของประเทศไทยสามารถเป็นศูนย์กลางวัคซีนของภูมิภาคได้

จีพีโอ-เอ็มบีพีประสบความสำเร็จในการผลิตวัคซีนป้องกันไวรัสตับอักเสบบีเป็นครั้งแรกเมื่อปี 2545 โดยได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตตั้งแต่ต้น (upstream) จากซาโนที่ปาสเตอร์ จากนั้นได้ผลิตวัคซีนออกมอกอีกหลายชนิด และในเดือน ก.ย. 2553 วัคซีนโรคหัดเยอรมันที่ผลิตจากบริษัท ได้รับการรับรองคุณภาพอย่างเป็นทางการจากองค์การอนามัยโลก ถือเป็นวัคซีนที่ผลิตในประเทศไทยที่ผ่านการรับรองอย่างสมบูรณ์เป็นรายแรก

ภญ.พัชรา คูศิริตระกูล ผู้อำนวยการอาวุโสฝ่ายคุณภาพ ทะเบียนตำรับและการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ จีพีโอ-เอ็มบีพี กล่าวว่า โรงงานผลิตวัคซีนแห่งนี้ได้รับการออกแบบให้มีมาตรฐานด้านความปลอดภัยสูง และเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตวัคซีนให้เพียงพอต่อความต้องการของประเทศ นอกจากจะส่งวัคซีนไปขายยังออสเตรเลียแล้ว ขณะนี้อยู่ระหว่างขอขึ้นทะเบียน

เพื่อขายให้กับอีกหลายประเทศ โดยคาดว่าจะในปีนี้จะได้รับการรับรองเพิ่มเติมจากองค์การอนามัยโลกและองค์การยูนิเซฟ ที่จะเป็นช่องทางส่งออกอีก 8-9 ประเทศ

ผลิตภัณฑ์หลักของจีพีโอ-เอ็มบีพีคือ วัคซีนป้องกันตับอักเสบบี วัคซีนป้องกันโรคหัดเยอรมัน วัคซีนป้องกันโรคคอตีบ วัคซีนป้องกันโรคบาดทะยัก วัคซีนป้องกันโรคโปลิโอ คอตีบ ไอกรน บาดทะยัก เป็นต้น โดยมีกำลังการผลิตกว่า 20 ล้านโดสต่อปี

ทั้งนี้ จีพีโอ-เอ็มบีพีมีผลกำไรจากการผลิตและจำหน่ายประมาณปีละ 10% โดยปีที่สามารถทำรายได้สูงสุดคือ ปี 2553 มีรายได้ราว 1 พันล้านบาทส่วนในปี 2555 มีรายได้ 600 ล้านบาท ขยับมาเป็น 800 ล้านบาทในปีถัดมา และตั้งงบสำหรับการวิจัยและพัฒนาไว้ราว 5% ของยอดขาย ขณะที่กำลังการผลิตแบ่งเป็นวัคซีนชนิดผงแห้งราว 20 ล้านขวดต่อปี สำหรับวัคซีนชนิดน้ำสามารถผลิตได้ชั่วโมงละ 1 หมื่นขวด ขึ้นอยู่กับความต้องการและคำสั่งซื้อจากภาครัฐเป็นหลัก ทั้งยังส่งออกราว 40% ของกำลังการผลิต

ปูทางสู่ผู้นำในเอเชีย

วัคซีนรวมป้องกัน 4 โรคใน 1 เข็มคือ คอตีบ บาดทะยัก ไอกรนและตับอักเสบบี (DTapHepB) จะเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ของบริษัทร่วมทุนแห่งนี้ และถือเป็นโครงการใหญ่ล่าสุดเพราะเป็นกระบวนการผลิตวัคซีนตั้งแต่ต้นน้ำ โดยพัฒนาให้เป็นแบบไร้เซลล์ คือการทำให้วัคซีนมีความบริสุทธิ์มากขึ้นด้วยวิธีการตัดพันธุกรรมที่เลือกเอาเฉพาะแอนติเจนที่บริสุทธิ์

ภญ.พัชรากล่าวถึงโครงการผลิตวัคซีนรวม DTapHepB ว่า เดิมประเทศไทยจะต้องซื้อหัวเชื้อวัคซีนทั้ง 4 ตัว แต่ขณะนี้มีแนวคิดที่จะพัฒนาหัวเชื้อวัคซีนป้องกันโรคตับอักเสบบีขึ้นมาเอง ซึ่งถือเป็นการพัฒนาที่ต้นน้ำ ส่วนอีก 3 ตัวก็ต้องพึ่งพหัวเชื้อนำเข้ามาก่อนเพื่อลดความเสี่ยงในการลงทุน

"หากทำสำเร็จอาจจะต่อยอดไปเป็นวัคซีนรวมป้องกัน 5, 6 หรือ 7 โรคในอนาคตก็ได้ เชื่อว่าหากทำได้จะทำให้ประเทศไทยมีวัคซีนดีๆ ใช้ในราคาถูก อีกทั้งยังจะส่งผลให้เป็นผู้นำด้านวัคซีนของทวีปเอเชียด้วย"

นอกจากวัคซีนรวม DTapHepB แล้วยังมีโครงการพัฒนาวัคซีนโรคไข้สมองอักเสบเจอีรุ่นใหม่ ซึ่งรอการอนุมัติจากภาครัฐ คาดว่าจะต้องใช้งบกว่า 700 ล้านบาท ตลอดระยะเวลา 8 ปี ในการสร้างโรงงานผลิตวัคซีนป้องกันโรคไข้สมองอักเสบเจอี และใช้ในการผลิตวัคซีนรวม DTapHepB เมื่อทั้งสองโครงการนี้ประสบผลสำเร็จก็จะถือว่าประเทศไทยสามารถที่จะผลิตวัคซีนได้ตั้งแต่กระบวนการต้นน้ำไปจนถึงปลายน้ำได้สำเร็จ